

ما کجای جهان ایستاده ایم

در جریان بحران اوکراین و انتقاد غرب از مواضع چین وزیر خارجه این کشور جمله بسیار مهمی بر زبان راند. وانگ یی گفت: پکن در جایگاه درست تاریخ ایستاده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، جعفر گلابی روزنامه نگار در یادداشتی نوشت: زمان زیادی است که چین در مناسبات جهانی بیش از هر چیز تلاش کرده تا درنقطه درست بایستد و به نظر می‌رسد که این نقطه را یافته است. اگر به عمق این سخن توجه کنیم درمی‌یابیم که اساساً صرف طرح موضوع از اهمیت فوق‌العاده برخوردار است کما اینکه طرح درست هر سوالی بخش بزرگی از پاسخ را تمهید می‌کند و راه درست رسیدن به پاسخ را نشان می‌دهد.

هر کشوری چنانچه در اختلاف‌ها و مناقشه‌ها و مراوده‌های جهانی نقطه درست ایستادن را پیدا کند نه تنها کمترین آسیب‌ها را می‌بیند بلکه حداکثر امتیازها را متوجه خود خواهد کرد. اهمیت راهبردی تعیین بهترین موقعیت‌ها به حدی است که بر همه چیز سایه می‌افکند و نتایج هر حادثه مثبت یا منفی، دور یا نزدیک را به سوی خویش می‌چرخاند. درست به عکس این قاعده هم هست که اگر کشوری خود را در موقعیت نامناسبی قرار بدهد نه تنها از حوادث منفی آسیب می‌بیند که حتی امکان استفاده از فرصت‌های مهم و طلایی را از دست می‌دهد.

ما بیش از هر موضوع دیگری باید اصلاح موقعیت کشور خویش در مناسبات جهانی را مدنظر قرار بدهیم تا در برابر هر رویداد یا حادثه‌ای انتفاع لازم را کسب کنیم. اگر جایگاه و نقطه ایستادن ما مطلوب و هوشمندانه نباشد بهترین سیاستمداران با بیشترین قدرت و شجاعت و درایت کاری از پیش نخواهند برد و از هر سو و بر سر هر ماجرای زیان‌های کوچک و بزرگ، مقطعی و تاریخی خواهیم دید.

جنگ اوکراین نه تنها می‌توانست از نظر اقتصادی امتیازات بزرگ نفتی و گازی و انواع بهره‌مندی‌های اقتصادی نصیب ایران کند بلکه موقعیت سیاسی تهران را ارتقا ببخشد. متأسفانه نه تنها چنین نشد و مثلاً خلاً گاز روسیه در بازارهای سوخت جهان بوسیله ما پر نشد بلکه ظاهراً موضوع یاد شده در مذاکرات وین اثر منفی گذاشت. اگر کمی عقب‌تر برویم، خواهیم دید که ایران در موضوع داعش هزینه‌های بسیار کرد تا خطر مذکور را از خود دور کند و واقعا در دفع این شر از جهان نقش بزرگی داشت.

متأسفانه نه تنها کسی از ایران تشکر نکرد که فرمانده ایرانی درنبرد با خطرناک‌ترین تروریست‌ها توسط آمریکا ترور شد! اگر ایران برای خود مکان دقیق و حساب شده و هوشمندانه‌ای در مناسبات جهانی دست و پا کرده بود با توجه به موقعیت کم‌نظیر جغرافیایی و داشتن منابع عظیم انسانی و طبیعی می‌توانست بازیگری موثر و منتفع در انواع چالش‌ها و رویدادها باشد. چین از چندین سال پیش به این معنای راهبردی وقوف یافت و می‌بینیم هر موضوعی در جهان پیش بیاید اگر سودش را نبرد از وارد آمدن خسارت‌های بی‌دلیل جدا جلوگیری می‌کند.

در جریان جنگ اوکراین این تلقی وجود داشت که این کشور بخواهد یا نخواهد نمی‌تواند از حضور در این چالش بزرگ طفره برود. اما پکن بدون اینکه مستقیماً طرف روسیه که اتفاقاً رقیب رقبای اوست را بگیرد به نوعی از کنار حادثه گذشت و نگذاشت سرمایه‌گذاری‌های تریلیون دلاری‌اش در شرق و غرب عالم تحت تاثیر این جنگ قرار بگیرد. اما ظاهر در کشور ما موضوع متفاوت است و اگر حادثه‌ای در جهان رخ بدهد که اصولاً ربطی به ما نداشته باشد چه بسا عوارض منفی‌اش کم و بیش گریبان‌مان را می‌گیرد. گویی در دنیای پرآشوب کنونی جایی ایستاده‌ایم که اگر تیری از ناکجاآباد در آسمان پرتاب شود حداقل اینکه از بیخ گوش‌مان عبور می‌کند و خدا را شکر می‌کنیم که به ما اصابت نکند!

نقطه ایستادن‌مان در جغرافیای سیاسی جهان باعث شده است که حداقل برخی بحران‌ها به درون کشور سرریز کنند یا عوارض منفی‌شان متوجه‌مان شود. ظاهراً یکی از دلایل عدم توجه به موقعیت کشور در مناسبات جهان تلقی و برداشت از ماهیت قدرت در روابط بین‌المللی است، روابطی که واقعا دچار تغییرات مهم شده و تغییر در رفتارها را طلب می‌کند. روسیه به عنوان دومین قدرت نظامی دنیا از تغییر مبانی قدرت در جهان غفلت کرد و در جنگ اوکراین که تصور می‌کرد نتیجه برق‌آسا می‌گیرد دچار هزینه‌های سیاسی و خسارت‌های نظامی و اقتصادی و انسانی بزرگ شد و تا اینجای کار رتبه‌اش در جداول مختلف امتیازات جهانی تنزل یافت. درواقع مناقشه اوکراین محک بسیار خوبی برای تحصیل تغییرات مبانی قدرت در جهان است. ما با درک تغییرات جهانی و انتخاب درست و اصولی و مطالعه جای ایستادن‌مان حتی خواهیم توانست بدون هزینه کردن‌های بزرگ برای ملت خویش آورده رفاه و آسایش و نیکبختی و پیشرفت داشته باشیم.

منبع: روزنامه اعتماد